

PREOCUPĂRI PENTRU COMPLETAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA TEMATICII MUZEULUI SCRITORILOR TÎRGOVIȘTENI

PAUL DUMITRESCU

Sub semnul respectului și prețuirii activității ce și-au desfășurat-o de-a lungul secolelor pe aceste meleaguri cronicarii și scriitorii, cu sprijinul organelor locale de partid și de stat și cu efortul material și organizatoric al Muzeului din Ploiești — acordate de acesta pînă în primăvara anului 1968 — și apoi cu concursul personalului de specialitate din cadrul Muzeului județean Dîmbovița, s-au înființat de mai bine de doi ani și funcționează în Tîrgoviște două muzee : cel al Scriitorilor și cel al Tiparului și cărții vechi românești. Ele completează cadrul general al trecutului deosebit de valoros al istoriei și culturii tîrgoviștene, constituind pentru contemporani un nou impuls și totodată o rară satisfacție.

În urma vizitării acestor muzee de către conducerea de partid și de stat — prezentă cu toată însuflețirea la inaugurare — s-a remarcat interesul unanim pentru obiectele și documentele expuse precum și pentru clădirile fericit alese, care adăpostesc cele două așezăminte de cultură.

De la inaugurare și pînă azi, muzeele au fost cinstite de prezența a numeroase personalități ale culturii românești contemporane și de foarte mulți turiști din țară și de peste hotare. Cum e și firesc, pe lângă aprecierile și impresiile plăcute cu care au plecat — consemnate în caietele deschise în incinta muzeelor — oaspeții au emis și o serie de sugestii și propuneri, pe care conducerea Muzeului județean Dîmbovița și le-a însușit recunoscătoare.

Mai întii dorim să arătăm concluziile la care am ajuns și preocupările noastre continue de îmbunătățire a tematicii Muzeului scriitorilor, aceasta și ca urmare a consultărilor avute cu activul Comitetului județean pentru cultură și artă și cu membrii Consiliului științific alcătuit ad-hoc pentru bunul mers al activității muzeului.

Printre problemele de primă importanță și urgență care fac obiectul preocupărilor noastre este reamenajarea parcului scriitorului Ion Al. Brătescu-Voinești, respectiv prin asfaltarea, regazonarea spațiilor verzi și electrificarea aleelor. De asemenea, am ținut seama de propunerea referitoare la completarea colecțiilor din expoziție cu documente și lucrări aparținând urmașilor și chiar rudelor scriitorilor tirgovișteni. În această ordine de idei, s-a trecut imediat la executarea tematicii necesară integrării în rindul scriitorilor noștri a lui Ion Ghica, căruia îi consacram două panouri și vitrine pentru ilustrarea vieții și activității politico-științifice și de literat a gânditorului de la Ghergani.

Într-un viitor nu prea îndepărtat vom adăuga muzeului noi panouri care să illustreze prezența și a altor cărturari și scriitori legați de Tirgoviște, cum ar fi domnitorul Neagoe Basarab, Ion Luca Caragiale, Ion C. Vissarion, eternizați prin fotografii, tablouri, fotocopii după lucrările originale, parte existente în biblioteca documentară a muzeului, parte solicitate Academiei, membrilor de familie, rudelor și altor deținători.

Achizițiile de lucrări ediții princeps ale scriitorilor înfățișați în muzeu: poeții Ienăchiță, Alecu, Nicolae, Iancu și Elena Văcărescu, Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Vasile Cîrlova, Ion Luca Caragiale, Ion Al. Brătescu-Voinești, Ion Ghica, Ion C. Vissarion, Smaranda Gheorghiu, Alexandru Vlahuță, Raicu Ionescu-Rion, Radu Cosmin etc., constituie încă un obiectiv scump colectivului nostru.

Nu trebuie să scăpăm din vedere nici procurarea pe calea achiziției a o serie de publicații valoroase, reviste și ziare, în care și-au scris o parte din opere sau la care au colaborat, făcînd parte, fie temporar, fie permanent, din colectivele de redacție, scriitorii noștri (cum ar fi revista „Lamura” — directori Alexandru Vlahuță și Ion Al. Brătescu-Voinești, gazeta tirgovișteană „Armonia”, la care Alexandru Vlahuță și-a făcut ucenicia de ziarist și unde și-a publicat primele manifestări literare, gazeta „Curierul românesc” și jurnalul „Curierul de ambe sexe”, publicate sub directa supraveghere a lui Ion Heliade Rădulescu etc. precum și orice alte documente în care se menționează activitatea literară, politică și socială a scriitorilor reprezentați în muzeu).

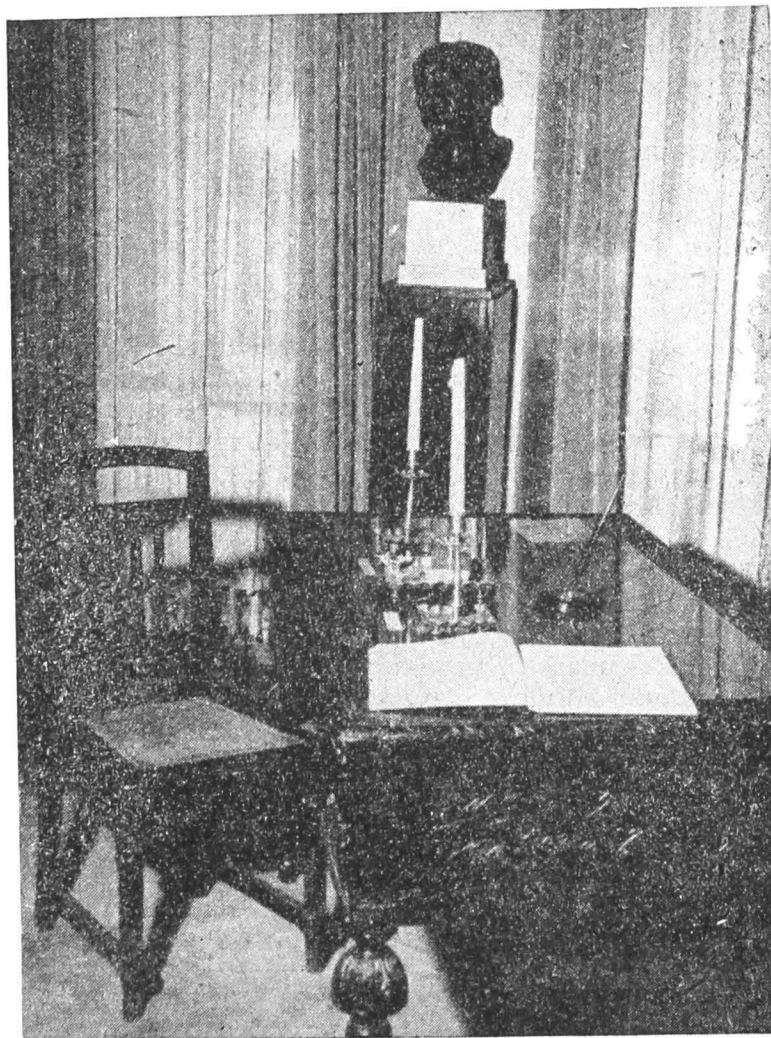
Reflectăm la achiziționarea prin ofertă a noi lucrări de artă plastică — pictură și sculptură — care prin conținutul lor să completeze ilustrativ zestrea literară.

În ceea ce privește o parte din mobilierul și obiectele din fondul poeților Văcărești, Ion Heliade Rădulescu, Vasile Cîrlova, Smaranda Gheorghiu, Ion Al. Brătescu-Voinești, actualmente expuse în muzeu, numărul lor se va reduce simțitor, pe de o parte fiindcă ele ar fi astfel și mai relevant puse în valoare dacă ar figura în case memoriale sau expoziții consacrate iluștrilor posesori, iar pe de altă parte s-ar economisi spațiul de care dispunem. Casele memoriale, ca și expozițiile, ne-ar îngădui expunerea tuturor obiectelor de mobilier deținute prin donație

sau achiziție de la urmașii și rudele scriitorilor. Deja aceste suvenire nu sînt plasate acolo unde ar ajuta la întregirea habitatului creativ urmărit pentru fiecare om de litere, ci stau înghesuite pe unde au încăput. (Exemplu : mobilierul Smarandei Gheorghiu, destul de numeros, este divizat prin diferite colțuri ale încăperilor).

Spațiul astfel realizat prin degajarea mobilierului urmează a fi afectat sporirii numărului de panouri și vitrine unde să înfățișăm, ilustrativ și documentar, scriitorii omiși inițial.

Problema rămîne în atenția noastră ca un deziderat, pînă cînd vor fi create casele memoriale sau expozițiile permanente pentru acei scriitori reprezentați azi global în sălile muzeului. Pe linia mai sus amin-

Masa de lucru a scriitorului Ion Al. Brătescu-Voinești, aflată în Muzeul scriitorilor țirgovișteni

titelor realizări culturale, în primăvara anului 1970 se va da în folosință casa memorială Ion C. Vissarion din Costești-Vale, comuna natală a povestitorului.

Faptul că o serie de obiecte din muzeu n-au fost precis identificate, a dus la atribuirea lor altor persoane decât scriitorilor sau pictorilor cărora aparțin. Cercetindu-le cu atenție, aflăm, de pildă că violoncelul expus în lotul Ion Al. Brătescu-Voinești trebuia prezentat ca fiind al lui Ion Heliade Rădulescu. Ceva mai mult, unora le lipsesc etichetele explicative. Astfel, portretul reprezentînd pe mama poetului Vasile Cîrlova, operă a pictorului Mihail Dan, a fost scoasă din anonimat, ca și sculpturile în lemn de jugastru (Stolnicul Constantin Cantacuzino și poetul Grigore Alexandrescu) semnate de sculptorul Nicolae Kruch ori bustul în bronz mulat de Mihail Onofrei pentru prozatorul Ion Al. Brătescu-Voinești.

Remedierea erorilor și lacunelor inerente ori cărui început este pe cale de lichidare, după care avem în vedere observațiile făcute de vizitatori asupra citorva formulări incorecte strecurate în etichetele de prezentare a scriitorilor Ion Al. Brătescu-Voinești, poezilor Văcărești, Alexandru Vlahuță, Vasile Cîrlova, în ortografia numelor, precum și a anilor de naștere, controversați la unii autori, pentru punerea de acord în lumina ultimelor cercetări și descoperiri critice.

De asemenea, ne-am propus: adăugarea variantelor numelor la panourile și vitrinele fiecărui scriitor: procurarea de fotografii reprezentînd persoanele, locurile și construcțiile care i-au inspirat; expunerea de noi exemplare din edițiile operelor de căpetenie tipărite antum sau postum de scriitorii țirgovișteni; menționarea apartenenței scriitorilor la diferite societăți cultural-politice și grupări literare; prezentarea ideilor și acțiunilor scriitorilor, legate de unitatea românilor; evocarea personalităților, fie țirgoviștene, fie din țară, care au scris pagini literare sau memorialistice despre aceste locuri, precum și a pașoptiștilor care au stat la Mărgineni (Nicolae Bălcescu, Nicolae Filipescu etc.), cronicarilor străini care au descris Țirgoviștea, voievozilor — mari încurajatori ai culturii (Radu cel Mare, Mircea cel Bătrîn, Radu Mihnea, Neagoe Basarab, Petru Cercel, Matei Basarab, Constantin Brîncoveanu), istoricilor literari valoroși care au studiat și valorificat opera scriitorilor țirgovișteni.

Realizate sub forma unor simple referiri, acestea vor scoate în evidență relațiile cu orașul și județul, reflectarea locurilor noastre în operele lor. Catalogarea lucrărilor literare elaborate în Țirgoviște, cum sînt studiile despre Vasile Cîrlova ori Alexandru Vlahuță publicate în volume de Ion Negoescu, estimarea folclorului local, în special cel medieval referitor la domni, haiducie, Tudor Vladimirescu, vor avea scopul de a arăta vizitatorilor ideea continuității literaturii și culturii în Țirgoviște, evitîndu-se totuși istorismul în prezentare.

Grigore Alexandrescu, sculptură în lemn de jugastru de Nicolae Kruch, aflată în Muzeul scriitorilor țirgovișteni

Așadar, Muzeul va trebui să pună în valoare rezultatele importanțelor investigații făcute în acest domeniu.

De asemenea, găsim necesară o mai largă cercetare a bibliografiei existente în județ și București privitoare la Ion Heliade Rădulescu,

Costache Caragiale, Nicolae Iorga, Ion Al. Brătescu-Voinești. În acest scop, vom solicita sprijinul Arhivelor Statului București și al filialei Tîrgoviște.

Reflectăm de pe acum la alcătuirea de fișe bio-bibliografice pentru fiecare scriitor în parte pe baza studierii permanente a legăturilor lor cu Tîrgoviștea; identificarea mai departe a scriitorilor și caselor unde au locuit și creat aceștia; fructificarea amintirilor unor urmași, rude, prieteni sau cunoscuți ai scriitorilor noștri, amintiri care să fie prelucrate științific și apoi clasate sistematic; expunerea științifică și istorico-literară a materialelor recoltate, organizarea de anchete și investigații pe teren pentru depistarea și achiziționarea de noi documente literare (manuscripte, corespondență, cărți, acte, fotografii, presă, lucrări plastice inspirate de scriitorii tîrgovișteni).

Nădăjduim că activitatea schițată aici va duce în final la o întregire a evoluției literaturii tîrgoviștene, prețioasă prin puternicele ei legături cu tradiția.

*

În ceea ce privește celălalt muzeu, aflat în imediata vecinătate a casei I. Al. Brătescu-Voinești, intitulat Muzeul tiparului și al cărții vechi românești, înțelegem să-i acordăm aceeași grijă și dragoste. Aici sînt expuse fotografii, documente grafice, hărți și mai ales cărți vechi originale, scrise sau tipărite în Tîrgoviște sau în alte localități din țară — unele venind din foarte vechi timpuri, pînă la 1830 — încheindu-se cu prezentarea primelor publicații periodice.

Muzeul este la fel de prețuit de tîrgovișteni și de turiștii din țară și de peste hotare, atît pentru exponatele extrem de valoroase, cît și pentru frumoasa clădire ce-l adăpostește: o construcție din epoca lui Brîncoveanu, reconstituită ulterior, dată de zestre fiicei sale, Safta, la căsătoria cu vel-vornicul Iordache Cretzulescu.

În legătură cu preocupările Muzeului județean Dimbovița pentru îmbunătățirea tematicii Muzeului tiparului și al cărții vechi românești, facem următoarele propuneri: expunerea acelor lucrări prezentate de primii organizatori (Muzeul din Ploiești), care sînt de importanță majoră și de actualitate pentru realizarea unui muzeu consacrat cărții vechi și tiparului din țara noastră; crearea unui panou pe care să fie expuse fotocopii de pe primele cărți scrise în limba română (textele maramureșene sau documentele laice, cum ar fi Scrisoarea boierului Neacșu din Cîmpulung, datată 1521 etc.); refacerea panoului în care este prezentat Diaconul Coresi, tipograf tîrgoviștean, înfățișat și în parcul muzeului printr-o statuie în bronz, operă a sculptoriței Iulia Oniță. Panoul va fi îmbogățit cu alte fotocopii de pe cele nouă cărți românești tipărite de Coresi la Brașov, menționîndu-se contribuția ti-

pografului-cărturar privind coordonatele limbii noastre și pregătirea conștiinței pentru unificarea politică a celor trei țări române.

Lângă panoul lui Coresi, urmează să așezăm panoul care să-l prezinte vizitatorilor pe Mihai Viteazu, cu toată contribuția acestui voievod pe plan politico-cultural la întregirea ideii și luptei lui Coresi, reconstituită prin fotocopii.

Afectarea unor vitrine în care să figureze o serie de lucrări laice, chiar dacă ele s-au tipărit ceva mai târziu, dar care prin valoarea lor completează lucrările religioase destul de numeroase în muzeu.

Cu adăugarea unui panou dedicat Școlii Ardelene (Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior) și cu înlocuirea acelor etichete explicative necorespunzătoare, precum și cu etichetarea noilor achiziții, sperăm să îmbunătățim simțitor acest muzeu care oglindește în chipuri, imagini și obiecte marea tradiție cărturărească a Tîrgoviștei.